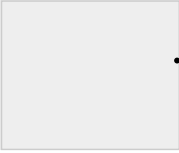
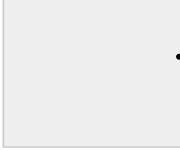
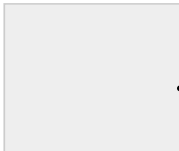
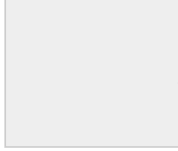
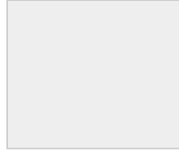
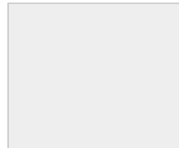

- День бабака в Кловському палаці або як очільник суддівської мафії намагається обнулити власну історію через нову суддю
- Квітневе фаєр-шоу на російських НПЗ та фінальний акорд міфу про непереможну країну-бензоколонку
- Українське море Туапсе та як сто років тому Чорноморська губернія тікала від російського хаосу в УНР
- Замкнене коло "відкатної" відбудови: як мільярди на прифронтові школи перетворюються на пил за лічені хвилини
- Американський десант на вихід та європейська безпека в режимі очікування дива від України
- Чому сьогодні світом керують привиди холодної війни

Як херсонські аграрії з рушницями та комбайни з РЕБами збирають урожай під російськими дронами

ГЕРОЇ НАШОГО ЧАСУ | ПТ, 2025-08-22 08:29

[Версія для печати](#)

Стрілка спідометра плавно перетинає позначку 140 кілометрів за годину. Я часто поглядаю вгору, по боках та в дзеркало заднього виду. На узбіччі помічаю легкову автівку, яку російські військові спалили ударом FPV-дрона. Трохи далі – згорілий причіп від вантажівки й понівечена заправка.

Це відрізок траси М-14 Миколаїв – Херсон, проїзд яким останніми тижнями через атаки ворожих безпілотників перетворився на гру в рулетку.

Окрім підбитих машин, уздовж цієї дороги чорніють смуги згорілих полів, і що ближче до Дніпра — то частіше. Через удари російських дронів херсонські аграрії втрачають врожаї, техніку й людей. Лише за перше півріччя цього року, за даними Херсонської ОВА, внаслідок бойових дій було знищено близько 5 тисяч гектарів посівів. Пов'язані з війною збитки в аграрному секторі за цей час — понад мільярд гривень.

Замість озимої пшениці, кавунів і соняшників, херсонські фермери вимушені збирати на своїх полях російські дрони, які падають тут сотнями. А помпові рушниці, детектори БПЛА й РЕБи стали для місцевих новими інструментами сільського господарства.

Журналісти **Суспільне** побували в гостях у кількох херсонських аграріїв, щоб дізнатися, як вони працюють в умовах постійної повітряної загрози та до чого готуються в новому сезоні.

Автівка на трасі Миколаїв — Херсон, спалена ударом російського FPV-дрона, липень 2025 року. Суспільне Новини/Іван Антипенко

Читайте також: **На Запоріжжі збирають урожай попри ворожі КАБи та дрони: репортаж із полів, що за 5 км від лінії фронту**

Землероб із "Чуйкою"

Добре втрамбована польова дорога веде до невеличкого села в Бериславському районі. Тутешні пейзажі характерні для південного літа: суха від сонця трава, поодинокі лісосмуги, порожні вулиці в невеликих селах. Тільки на горизонті постійно щось горить. До російських позицій звідси менш як 15 кілометрів – робоча відстань для безпілотників та артилерії.

У полі, біля автівки з РЕБом на даху, мене зустрічає засмаглий чоловік із рушницею та "Чуйкою" – аналізатором частот, що перехоплює та виводить на екран відеосигнал FPV-дрона. Це Олександр Гордієнко, знаний тут фермер із багаторічним досвідом. Він "прикриває" трактори, які поряд культивують поле в надії на осінню посівну кампанію.

До війни його господарство базувалося в Бериславі. Після деокупації правобережжя Херсонщини він самотужки розмінував сотні гектарів полів, звідки вивіз кілька тисяч протитанкових мін. Згодом, щоб продовжити роботи на землі, Гордієнко рятував від обстрілів техніку й працівників. Сьогодні найбільшим викликом для роботи фермер називає російські дрони.

— Торік ми спокійно сіялися й навіть думки не було, що вони сюди дійдуть, – каже Олександр, поглядаючи на безхмарне небо. – Зараз вони повністю контролюють до 25-30 кілометрів від річки, тобто до всіх наших полів дістають. "Молнії" різних типів, розвідники, FPV маленькі й великі – все є.

Фермер з Бериславщини Олександр Гордієнко з антидронною рушницею. Олександр "прикриває" небо, поки його співробітники працюють на тракторі у полі. Автівка з РЕБом на даху, яка тепер є невід'ємною частиною аграрного господарства, також допомагає "саджати" російські FPV-дрони, що залітають на поля Гордієнка. Суспільне Новини/Іван Антипенко

Олександр тримає в руці "Чуйку". Цей український виріб для виявлення дронів допомагає не пропустити російських "пташок" у небі над полями агрогосподарства. Суспільне Новини/Іван Антипенко

Фермер розповідає, що цьогоріч від ворожих атак у нього згоріло вже кілька сотень гектарів зернових. Урожай на віцілих землях невисокий, адже дощів майже не було, навесні вдарили холоди, а зрошення після підриву росіянами Каховської ГЕС тут відсутнє. Однак і цей врожай було б важко зібрати без підтримки американського бізнесмена й філантропа Говарда Баффета й фонду "Жива Перемога": вони безкоштовно надали комбайни й трактори. Косити теж довелося під прикриттям РЕБів. Олександр, каже, що довелося в прямому сенсі битися за кожен зернину.

— Я вирішив із ними боротися, – каже Гордієнко про дрони. – Переважно РЕБом даємо, але й рушницею вже збивав. Із першого разу не виходить, але з четвертого-п'ятого – падають. Оце ж для цього десятизарядку й купив, щоб уже точно попасти. Десять дронів ми вже приземлили. Потім ходжу полями, шукаю, щоб знешкодити, які не розірвалися.

Базу фермера в Бериславі, де колись зберігались техніка, добрива й інше майно, росіяни понівечили кількома авіабомбами. Дронами спалили будинок, трактор та іншу техніку. Та з найбільшим сумом Олександр згадає нещодавню втрату: від удару FPV-дрона загинув його тракторист Василь.

Урожай на віцілих від атаки дронів полях невеликий через відсутність дощів і холодну весну. Централізоване зрошення після підриву російською армією Каховської ГЕС в цій частині Херсонщини відсутнє. Фермер сам знаходить способи поливати хоча б трохи ті культури, які найбільше потребують води. Суспільне Новини/Іван Антипенко

Вівці, яких Гордієнко з працівниками господарства змогли вивести вночі за підтримки РЕБа з Берислава. Місто нині під щоденними російськими обстрілами з окупованого лівого берега Дніпра. Суспільне Новини

Читайте також: **«Якщо ми зараз не врятуємо тих, хто працює та сіє, наступного року не буде армії. Не тієї, яка воює, а тієї, яка годує»**

Врятувати овець

— Кожен виїзд у бік Берислава – це гра зі смертю. Хоч би який захист у тебе був, вони все одно дістануть, якщо захочуть. Не сьогодні, так завтра, – міркує Сергій Михальцов, який допомагає Гордієнку.

До війни він розводив качок у селі Львове, що на узбережжі Дніпра – майже навпроти Кринків. Це було велике господарство, каченят Сергій продавав по всій області. Зараз майже все майно підприємця знищене, але рідні місця він вирішив не покидати. Працює з Олександром і в полі на техніці, і логістом, і механіком – де треба допомога, там і він. Чоловік згадає недавню історію евакуації кількох десятків овець, які досі залишалися в Бериславі.

— Уже неможливо було їх там тримати, а шкода ж тварин. Оце як було нібито перемир'я весною, то вирішили вивозити. Завантажили їх у КАМАЗ, а Олександр Дмитрович з РЕБом прикривав позаду. Вночі їхали, попали на протипіхотну міну-пелюстку. Колеса пошкодили, але дотягнули. Які ж вони змучені були, ті вівці. Зараз он постригли їх, відкормили трішки, доглядаємо, – показує на огороджений загін Сергій.

Фермер і помічник Гордієнка Сергій Михальцов показує російські FPV-дрони, які впали на поле, завдяки РЕБу у господарстві. До війни Сергій займався розведенням качок у селі Львове – селі в Бериславському районі на узбережжі Дніпра. Суспільне Новини/Іван Антипенко

Олександр Гордієнко показує російський дрон "Молнія-2" (одна з модифікацій ударного дрона, який росіяни вдосконалюють і оновлюють), який аграріям вдалося "посадити" РЕБом на поле

господарства. Суспільне Новини/Іван Антипенко

Він додає, що ця історія і факт роботи їхнього господарства в таких умовах свідчать про впертий характер Гордієнка. "От він не хоче здаватися, розумієте?", – з посмішкою каже Сергій.

— Ми, українці, свою землю ніколи просто так не віддавали. Ми осіли тут, важко працювали багато років. А тепер усе кинути? Я так не можу, – міркує Гордієнко. – Що будемо далі робити? Сіяти. Надіюся, що це закінчиться, хоча й бачу, що стає тільки гірше. Будемо виходити на державний рівень, просити якісь гуманітарні коридори чи антидронові засоби. Нам нема куди тікати.

Поки ми працювали в полі, в село поблизу прилетів дрон, розповіли охоронці на базі. Сергій Михальцов проводить мене подивитись на врятованих овець, які ховаються в холодку під сіткою. Поряд — уламки російських дронів, які фермери зібрали зі своїх полів.

— Давайте від'їдемо далі, бо вони можуть знову прилетіти, – каже Сергій, сідаючи в автівку з РЕБом. Нещодавно її атакував дрон — на кузові видно свіжі ушкодження від уламків.

Олександр Гордієнко у полі свого господарства, де трактор оброблює ґрунт, з якого вже зібрали врожай, і готує землю до наступного сезону. Суспільне Новини/Іван Антипенко

Читайте також: **Агрофірми в окупації: «Продати урожай за безцінь чи залишити в полі»**

"Деякі сусіди врожай так і не зібрали"

На північний захід від Херсона сотні гектарів сільгоспземель обробляє фермерське господарство "Роксолана". Ситуація з дронними атаками в цих краях поки що менш загрозлива, ніж на Бериславщині. Але тенденція невтішна.

— На наших полях було десь 20 дронів. І це тільки ті, що ми знайшли або бачили, як вони розірвалися, – розповідає голова "Роксолани" Максим Максимов. – Взагалі ж цього літа ситуація значно погіршилася. Російські безпілотники підбивали техніку й підпалювали поля на всій правобережній частині Херсонщини — від Кізомиса й Станіслава аж до траси на Миколаїв. І по самій трасі тепер уже машини палять, ви ж бачили. Деякі мої сусіди так і не зібрали врожай, бо дрони дістали туди й працювати стало неможливо.

Максим Максимов стоїть на підв'їт своєї бази в Білозерському районі. На стіні будівлі — сліди від снарядів та уламків. Господарство опинилось в окупації у 2022-му році та потрапляло неодноразово під обстріл. Суспільне Новини/Іван Антипенко

Через обстріли, коли територія агрогосподарства "Роксолана" опинилась на лінії зіткнення у 22-му році, згоріли кілька комбайнів і тракторів, сівалки та інше майно. Суспільне Новини/Іван Антипенко

Максим Максимов перейняв управління господарством від діда й батька. До війни фермерське господарство успішно розвивалося. Господар інвестував у техніку й сучасні способи обробки земель. Вирощували переважно зернові й технічні культури.

Під час російської окупації у 2022 році територія господарства опинилась на лінії зіткнення. Через обстріли згоріли кілька комбайнів і тракторів, сівалки та інше майно. Максиму довелось виїхати з родиною до Вінниці, але після звільнення правобережжя одразу повернувся додому.

— Збирали по частинках усе, що можна було врятувати. Самі очищали поля від мін і уламків ракет. Навесні 2023-го вже почали сіяти, — каже Максим, показуючи мені своє господарство. — На осінь наступного року нам відновили зрошення через Інгулецький канал, який росіяни пошкодили під час відступу. Так, до нас уже залітали "шахедаї", були й ракетні удари, але от коли FPV-дрони почали діставати, працювати стало дійсно небезпечно.

Максим Максимов стоїть у полі соняшників поряд з лінією укріплення на Херсонщині. Суспільне Новини/Іван Антипенко

Пташка пролітає над полем кукурудзи — частини фермерського господарства Максимова. Суспільне Новини/Іван Антипенко

Читайте також: **Друга «воєнна» посівна України: заміновані поля, обмеженість фінансового ресурсу і МТЗ**

Дрони серед зерна

Цьогоріч Максим Максимов посіяв різні культури: пшеницю, соняшник, кукурудзу, ріпак, овочі. На кожному полі — своя атмосфера й по-своєму налагоджений процес. Ось працівники приїхали вантажівкою збирати сіно в тюках, через дорогу тракторист дискує ділянку під осінні посіви, біля насосних підстанцій працівники слідкують, щоб нічого не зламалося під час поливу.

— Поїхали, "Молнію" пошукаємо. Кажуть, упала тут недалеко пару днів тому, – гукає мене Юрій Баранов, який працює у Максимова на зрошуванні. – Ми вже тут усяких дронів надивилися. І в селі розривалися, і так на дорогах падали. Поки що, слава богу, нікого не поранило. Людей і так нема працювати: когось в армію забрали, хтось виїхав, ще й ці дрони тепер.

У старому УАЗику ми прочісуємо поле зі стернею від ріпака. За кількасот метрів помічаємо на землі відблиск – видніється крило російського ударного БПЛА "Молнія-1". Юрій обходить безпілотник з усіх боків, міркуючи, чому його досі ніхто не забрав. Зрештою, вирішує залишити його спеціалістам.

Працівник фермерського господарства Юрій Баранов, який працює на зрошуванні, показує російський ударний дрон "Молнія-1", що приземлився в полі напередодні. Суспільне Новини/Іван Антипенко

Оборонні укріплення "зуби дракона" в полі на Херсонщині. Суспільне Новини/Іван Антипенко

Неподалік ми встигаємо побачити останні дні жнив пшениці. Максим каже, що хоч і погода підводила, і полив не завжди ідеально працював, врожайність цього року непогана.

— Ми удачно убрали своє поле, що ближче до лиману. Бо через два тижні там сусідам спалили комбайн, — розповідає комбайнер Віталій, спостерігаючи, як зрізані колоски лягають у жатку. — Цього року вже трошки важче працювати. Раніш ми очищали поля від мін, а тепер на них падають дрони. Тут пшеничка ріденька і її ще можна помітити — а коли суцільна маса, легко загребти безпілотник, що не розірвався.

Комбайнер Віталій в полі господарства. Суспільне Новини/Іван Антипенко

Робітники фермерського господарства приїхали вантажівкою збирати сіно в тюках. Суспільне Новини/Іван Антипенко

Працівники складають на вантажівку тюки сіна, щоб перевезти на зберігання. Взимку цим сіном годуватимуть велику рогату худобу на фермах і приватних господарствах. Суспільне Новини/Іван Антипенко

Віталій комбайном косить пшеницю на одному з полів господарства "Роксолана". Чоловік розповідає про вдало зібраний врожай з поля, ближчого до лиману. Сусідському господарству російський дрон там спалив комбайн. Суспільне Новини/Іван Антипенко

Читайте також: **Український агросектор влітку 2024 року: спека, заміновані поля, дефіцит фінансів**

Коли п'ять кілограмів — це маленький кавун

Важко уявити херсонських фермерів без поля з кавунами. Максим Максимов цього року теж посіяв трохи баштану й каже, що кавуни вирости смачні. Запрошує на поле пересвідчитися: там якраз активно триває збір.

Зранку на поле зі стиглими ягодами приїжджає група збирачів. Спочатку хлопці відривають кавуни від гудини і скочують їх у рядки. Після перекуру між рядки заїжджає вантажівка. Ставши по обидва її боки, робітники закидають кавуни до причепа, поки машина повільно дістається кінця поля.

— У нас тут кілька сортів, експериментуємо, що краще буде рости, що людям сподобається, — каже Махамад Нісалов, піднімаючи великий кавун, кілограмів на 15. У цьому господарстві він відповідальний за баштан, адже присвятив цій справі багато років. — Цього року ночі були холодні, для кавуна це не дуже добре. Але маємо хороший результат завдяки нашим людям, які доглядали поле — і, насамперед, завдяки військовим, які нас захищають і дають змогу тут працювати.

Махамад Нісалов відповідає у господарстві Максимова за вирощування кавуна та експерименти з його сортами. Суспільне Новини/Іван Антипенко

Працівники фермерського господарства збирають стиглі кавуни у полі. Суспільне Новини/Іван Антипенко

Чим особливі херсонські кавуни? Махамад відповідає, що це все через місцевий клімат.

— От візьміть Миколаїв: наче поряд, наче все так само робиться — а в нас все одно кавун раніше дозріває. А якщо взяти ще на південь — та ж Чаплинка, Генічеськ. Ми там колись займалися баштаном, так піднімали врожай вдвічі-втричі більше, ніж тут. А кавуни по чотири-п'ять кілограмів навіть із поля не збирали, бо всі хотіли великі, — згадує Нісалов і відрізає мені велику червону скибку. Кавун і справді дуже солодкий, а на полі смакує, як у дитинстві.

Цього року працівникам довелось докласти додаткових зусиль, щоб вберегти кавуни через те, що ночі були холодні. "Для кавуна це не дуже добре" — каже Махамад. Суспільне Новини/Іван Антипенко

Херсонські кавуни з поля вивозять на зберігання, а далі — продаж по всій країні. Суспільне Новини/Іван Антипенко

"Кавун справді дуже солодкий, а на полі смакує, як у дитинстві" — говорять чоловіки, які працюють у фермера Максимова на баштані. Суспільне Новини/Іван Антипенко

Під кінець нашої екскурсії полями Максим Максимов розмірковує, як оброблятиме землю, якщо ситуація з дронами атаками погіршиться.

— Нам уже треба думати про РЕБи, детектори дронів і рушниці. Може, захисні решітки на техніку ставити, — ділиться Максим думками. — Скоро треба соняшник косити, будемо координуватися з військовими по безпековій ситуації. Але залишати це все ми не збираємось — принаймні, зараз. Я присвятив цьому все життя, знаю тут людей і вони мене добре знають. Почати щось з нуля в іншому місці буде дуже важко.

Восени 2024 року господарству "Роксолана" відновили зрошення через Інгулецький канал, який росіяни пошкодили під час відступу, тож з поливом тут нині значно краще, ніж у колег на Бериславщині. Тим не менш, Максимов розуміє, що головна проблема, яка тільки посилюється — російські ударні дрони, що літають на дедалі більші відстані. Суспільне Новини/Іван Антипенко

Читайте також:

- Аграрний фронт України: "Буде дуже боляче, якщо моє зерно загине"
- Українці полюбили батат і спаржу. Як війна заохочує людей забезпечувати себе власними продуктами
- Сіяти зерно скоро буде нікому. Війна створила катастрофічний дефіцит людей в агрогалузі
- Земля Луганщини в окупації. Війна з російським звіром та сільське господарство
- Як АПК України може перетворитися на перешкоду на шляху до ЄС
- Розмінувати поля: алгоритм, час, гроші, ризики, чорний ринок саперів
- Розмінування, техніка від благодійних фондів та нові сухі залізничні порти: як в Україні проходить друга військова посівна

Читайте «Аргумент» в [Facebook](#) и [Twitter](#)

*Если вы заметили ошибку, выделите ее мышкой и нажмите **Ctrl+Enter**.*